

deep dive

Uitgave	Categorie	Onderwerp
10	Akkoordenleer	Funky stemvoering

“Deep Dive” is een periodiek verschijnend e-paper, dat naast de [GuitarJan.com](#) nieuwsbrief, wordt verstuurd aan geïnteresseerden. “Deep Dive” behandelt een specifiek muziektheoretisch onderdeel, dat kan variëren van een akkoorden clinic tot het behandelen van toonladder rariteiten of een gedetailleerde uitleg van een bepaalde solo, of een complex slagritme.

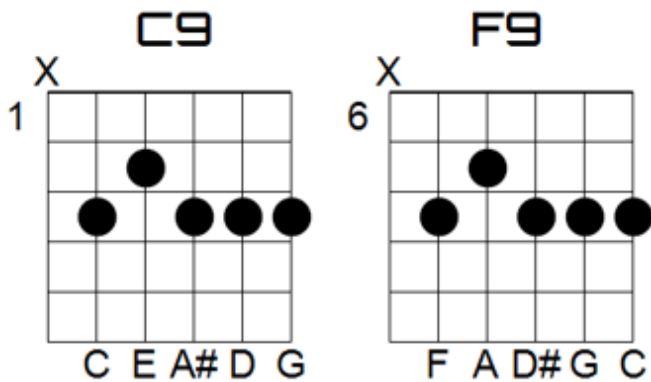
We gaan er voor de “Deep Dive” serie van uit dat je een redelijke muziektheoretische kennis hebt, waarbij onze website [GuitarJan.com](#) je natuurlijk alle studiemogelijkheden biedt.

Funky stemvoering

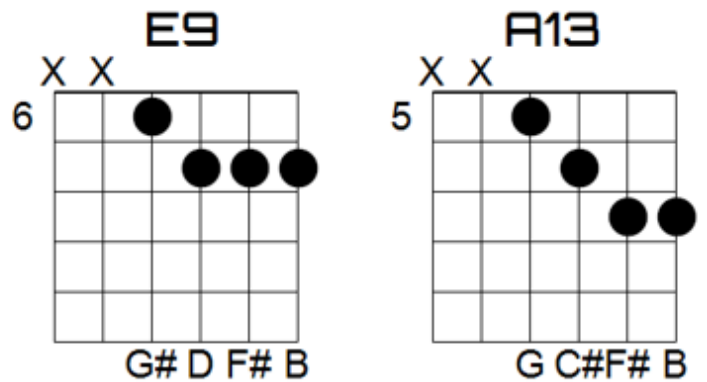
In deze uitgave van “Deep Dive” behandelen we de stemvoering in de funkmuziek, of op z’n Engels *Funky Voicings*. Binnen de harmonieleer wordt over het algemeen “verticaal” naar de harmonieën gekeken; de opeenvolging en samenhang van verschillende harmonieën die een akkoord vormen met de melodie. Het gaat hierbij om de samenklank in akkoorden of akkoordprogressies. Dit is dus een “verticale” manier van benaderen. Met stemvoering bedoelen we het verloop van de afzonderlijke stemmen binnen een harmonisch geheel. Harmonieën bestaan uit verschillende stemmen en elke stem volgt zijn eigen “route”. Dit zorgt voor een logisch klinkend samenspel en geeft muzikale richting aan opeenvolgende akkoorden/harmonieën. Dat is dus de horizontale benadering.

Met gebruikmaking van alle akkoorden die we in de laatste “Deep Dive” uitgaven hebben behandeld (none, undecime, tredicime, etc.), gaan we in deze aflevering een vertaalslag van deze akkoordvormen maken naar funkmuziek. Je hebt geleerd, dat je soms wat noten uit een akkoord moet weglaten, omdat het akkoord anders niet op je gitaar is te spelen. Meestal is de kwint (5) de noot die uit het akkoord wordt verwijderd, maar soms laten we ook wel eens de grondtonen (baslijn) op de laagste drie snaren (lage E, A en D-snaar) weg. Dat laatste kunnen we met name doen, als er in de band een basgitarist is, die met behulp van de grondtonen (*root notes*) uit de harmonie, een solide *groove* speelt. De term *groove* heeft te maken met het volgen van een strikt metronomische telling in een muziekstuk, en dan vervolgens bepaalde noten om elke maat aan te slaan, iets voor of iets achter de metronomische *beat* (de tel in een maat). In een rockmuziekgroove zijn de dominante beats in 4/4-maat bijvoorbeeld beats 2 en 4. De noten op die beats moeten in strikte tijd klinken. Welke noten in de tellen van een maat moeten variëren, en in welke mate, is wat verschillende soorten groeven creëert. De term *groove* kwam voor het eerst in het spel in Afro-Amerikaanse stijlen zoals R & B (*Rhythm and Blues*), Jazz, en later funk.

Voorlopers van de *groove* zijn de *swing* en de *shuffle*, waarin specifieke soorten “verschuivingen” van ritmische accenten voorkomen. *Swing* en *shuffle* hebben zijn typische accentvormen waar, binnen een 4/4-maat, een onderliggend 12/8ste ritme wordt gespeeld, waar op de off-beats van de maat de nadruk wordt gelegd.

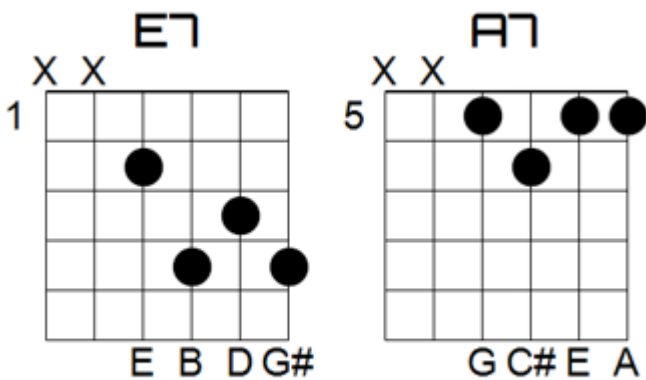
Afbeelding 1

Afbeelding 2

Afbeelding 1 laat je beginnen met een eenvoudige 2-akkoorden *groove*, met een none akkoordvorm (*shape*) van C9 tot aan F9. We hebben de grondtonen, de baslijn, in de akkoorden opgenomen. Je kunt ieder van de akkoorden in één maat spelen, bijvoorbeeld in een 16/8ste maatvoering, wat typisch voor funkmuziek is. Speel daarna de akkoorden nog een keer, maar dan met een gedempte A-snaar erbij. Je merkt direct dat de akkoorden helderder en lichter gaan klinken. Als je een *looper* in je *gear* hebt, zou je een baslijn over de lage E en A-snaar kunnen opnemen, en deze gebruiken om de “lichte” versie van de akkoorden te spelen.

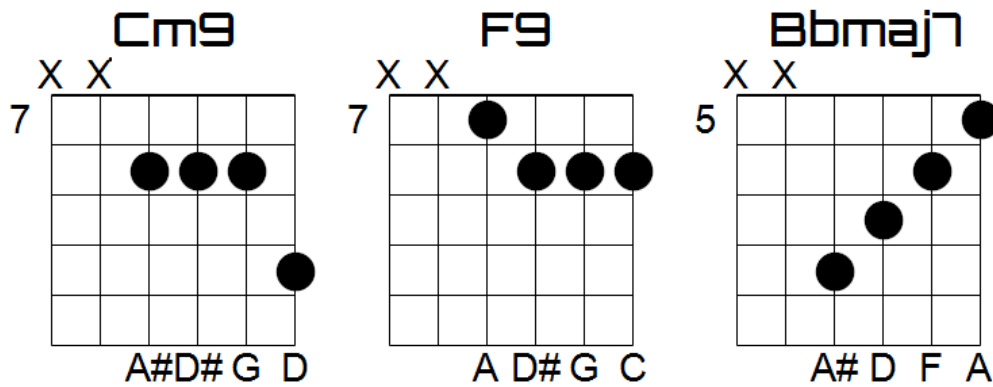
In afbeelding 2 verplaatsen we ons naar de E toonladder, waarbij het muzikaal heel mooi is als de hoogste noten in de akkoorden, in dit geval de B noot op de hoge E-snaar, onveranderd door blijven klinken, ook als je van akkoord, E9 naar A13, wisselt. Een funky slagritme is een mix van akkoorden die je in je slagritme hoort, en zogeheten *dead notes*. Een *dead note*, ook wel *ghost note* genoemd, is een toon die je niet of nauwelijks hoort. Het is eigenlijk meer een percussieve klank die wordt gecreëerd door een snaar niet volledig in te drukken tegen de fret. Je speelt de noten c.q. het akkoord als het ware gedempt. Als je wilt weten hoe dat klinkt, luister dan eens naar Nile Rodgers (o.a. bekend van Chic), of Leo Nocentelli's slagritmespel bij The Meters, of Cory Wong. Je hebt niet altijd none (9) en tredecime (13) akkoorden nodig om in een funky stijl te spelen. Nile Rodgers bijvoorbeeld, speelt vaak simpele majeur en mineur triades.

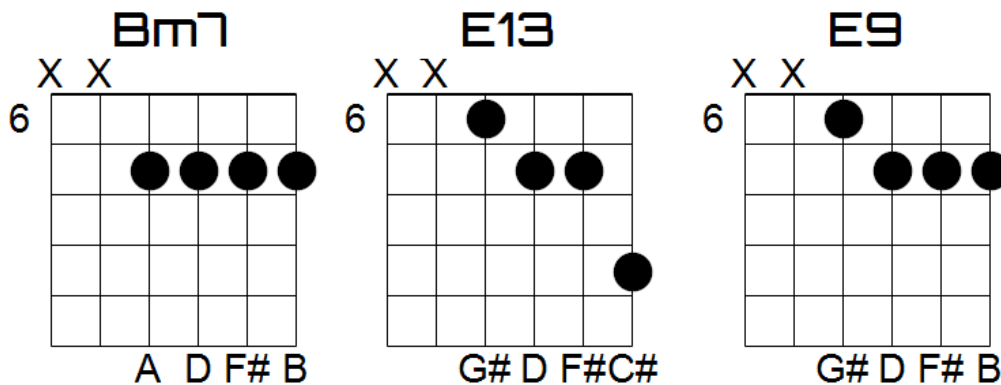
Afbeelding 3

In afbeelding zie je de basis E7 en A7 akkoordvormen. Deze akkoorden kunnen, in de stijl van afbeelding 1, op en neer de gitaarhals worden geschoven (*sliding*), maar het is misschien nog interessanter om van akkoordvorm te veranderen, bijvoorbeeld door een G# noot te gebruiken, die naar een A noot op de hoge E-snaar leidt. Heb je bij afbeelding 2 een baslijn uitgewerkt (en eventueel opgenomen in je *looper*), dan werkt deze baslijn prima met de akkoorden in afbeelding 3. Tweematen *grooves* worden in funkmuziek veel gebruikt, maar dat betekent natuurlijk niet, dat je ieder nummer maar twee akkoorden hoeft, of moet, gebruiken.

In afbeelding 4 op de volgende pagina, gebruiken het Cm9 en het F9 akkoord één maat, en het Bbmaj7 akkoord wordt gespeeld in de tweede maat. Mineur none akkoorden klinken prima in een akkoordprogressie waarin deze oplossen in een dominant akkoord. Je krijgt dan een II-V progressie. Het voorbeeld in afbeelding 4 is geïnspireerd op het nummer *It's A Shame* van The Spinners, en is feitelijk een II-V-I progressie. Als je wat wilt experimenteren met de akkoorden in afbeelding 4, kun je eens proberen de baslijn op de lage E en de A-snaar toe te voegen in de mix.

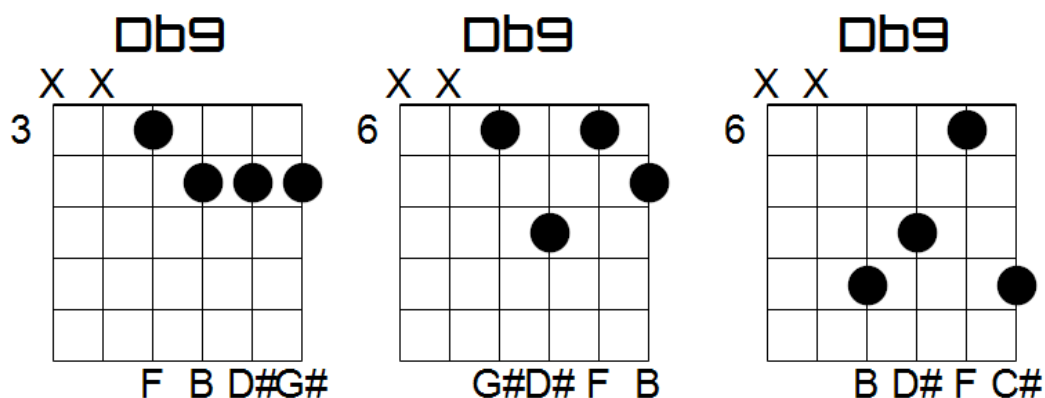

Afbeelding 4

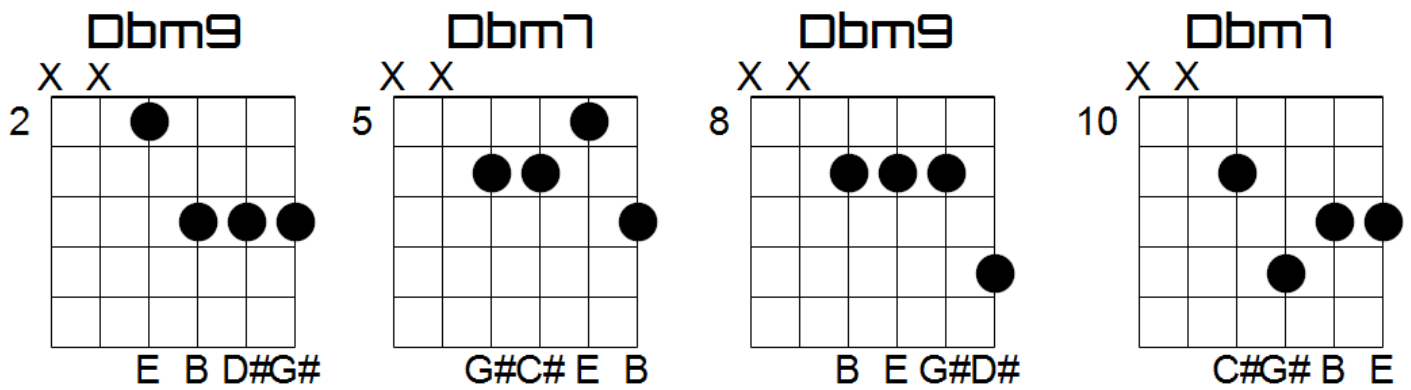
Afbeelding 5

In afbeelding 5 schuiven we van het E13 naar het E9 akkoord in de tweede maat, nadat we het Bm7 akkoord in de eerste maat hebben gespeeld. Je zult klanken herkennen die je doen denken aan Catfish Collin's slagritmespel in de James Brown klassieker *Get Up (I Feel Like Being A) Sex Machine*. Luister eens naar dat nummer en probeer te achterhalen wat er precies in dat gitaardeel gebeurt. Enkele *grooves* worden over slechts één akkoord gespeeld, en om de zaak wat op te peppen, kun je gebruik maken van inversies. Een akkoord inversie betekent eenvoudigweg het herschikken van de noten in een bepaald akkoord. Inversies kunnen ook worden toegepast op intervallen en melodieën. Zie afbeelding 6.

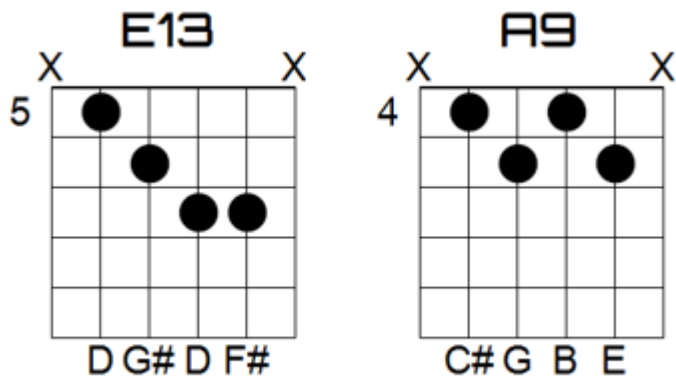
Afbeelding 6

Afbeelding 6 toont het Db9 akkoord in drie verschillende posities op de gitaarhals. Als experiment kun je de eerste twee akkoorden in de eerste maat spelen, en dan een maat met het laatste Db9 akkoord. Als je er nog een funky baslijn bij bedenkt, dan heb je een prachtige akkoordprogressie over één akkoord.

Afbeelding 7

Afbeelding 7 is gebaseerd op hetzelfde idee als afbeelding 6, alleen gebruiken we deze keer Db mineur akkoorden. Db mineur is, enharmonisch gezien, gelijk aan C# mineur, maar we zijn in afbeelding 6 begonnen met Db akkoorden, dus daar blijven we in afbeelding 7 maar even bij. Je kunt alle vier de akkoorden gebruiken, door elkaar husselen, of een *groove* met twee van de akkoorden bedenken.

Afbeelding 8

Afbeelding 8 is een voorbeeld van een *groove* waarin een aangename, milde klank via akkoorden op de middelste snaren wordt bereikt. Ook bij deze E13 en A9 akkoorden is het idee, dat de onvermoeibare bassist van de band de *root notes* voor de baslijn voor zijn rekening neemt. Experimenteer eens met een wat meer soulachtige slagritme stijl, in plaats van een 16/8telling met dempen.

In een volgende editie van “**Deep Dive**” gaan we nog wat verder in op *de groovy funky* muziekstijl met bijpassende akkoorden.